



REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 120-01/15-5/
Ljubljana, 18. 3. 2015

Državni svet Republike Slovenije je na 27. seji 18. 3. 2015, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10 in 6/14), obravnaval vprašanja državnega svetnika Draga Ščernjaviča glede avtorskih pogodb, podjemnih pogodb, s.p.-jev, d.o.o.-jev in tržne dejavnosti v javnem sektorju ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US) sprejel naslednji

S K L E P :

Državni svet Republike Slovenije podpira vprašanja državnega svetnika Draga Ščernjaviča in predlaga Vladi Republike Slovenije, da vprašanja prouči in na njih odgovori.

Vprašanja državnega svetnika Draga Ščernjaviča se glasijo:

1. Kaj bo Vlada naredila glede prihodkov, odhodkov in presežkov (primanjkljajev), finančnih naložb in stanja dolga javnih zavodov, javnih agencij in javnih skladov po zaključnih računih za leto 2013, ki so znani in kjer so znašali skupaj prihodki po denarnem toku 5.376.750.359 evrov, odhodki pa 3.942.642.116 evrov (vir: Ajpes, podatkovna baza ZR za leto 2013)? Kakšen je tržni delež po posameznih dejavnostih, zavodih, agencijah, skladih glede na podatke zaključnih računov za leto 2014?
2. Ali bo Vlada pristopila k spremembi področne zakonodaje in uredila postopek, merila, kriterije za izvajanje avtorskih pogodb, pogodb o delu ter svetovanj in ali bo ta vprašanja uredila tudi v statutih javnih zavodov?
3. Ali bo Vlada pripravila natančno analizo stanja, ki zadeva delo po avtorskih pogodbah, podjemnih pogodbah, svetovanja, delo v okviru s.p.-jev, d.o.o.-jev in tržne dejavnosti v javnem sektorju, in ki bo vsebovala prostorski in časovni vidik opravljanja te vrste dela, opredelila kdo ga opravlja in vzroke za povečan obseg dela in izplačil? Ali namerava Vlada na tej osnovi sprejeti poseben akt oziroma predpis, s katerim bi uredila pogoje in omejitve za takšno delo in zagotovila bolj racionalen način za opravljanje dela po pogodbah o delu in avtorskih pogodbah?
4. Ali bo Vlada predlagala spremembe Zakona o sistemu plač v javnem sektorju ali katerega od področnih zakonov, ki bodo zamejile privatizacijo delovnega časa (še vedno je 8-urni delovni dan, 40-urni delovni teden), sredstev, prostorov in vsebine ter dela zaposlenih, torej vseh tistih, ki opravljajo svoje delo preko s.p.-jev, avtorskih pogodb, podjemnih pogodb, svetovanj, d.o.o.-jev, inštitutov in sodelujejo z javnim sektorjem oziroma realnim sektorjem?

5. Ali bo Vlada poskrbela, da bodo diplomanti in drugi opravili pripravništvo in da se bodo odprla nova delovna mesta, da bodo mlajši asistenti in raziskovalci končno ustrezno plačani in ne bodo še naprej v številnih okoljih opravljali neplačanih nadur kot nikjer zabeleženi mentorji diplomskih nalog, se zadnji podpisovali na raziskovalne projekte, da bodo lahko delali na svojih računalnikih in ne zgolj sanjarili o sredstvih za individualno znanstveno-raziskovalno in umetniško delo?
6. Ali bo Vlada preverila, koliko elementov delovnega razmerja ali privatizacije se skriva v vseh teh avtorskih in podjemnih ter drugih pogodbah, svetovanju, s. p.-jih, d.o.o.-jih?
7. Zakaj se ne uvede določena omejitev oziroma konkurenčna klavzula in razmejitvev, kaj je delo v javnem sektorju, kaj se mora opraviti za plačo, ki jo posameznik prejema, ter kaj je dovoljeno in kaj ne?

Obrazložitev:

Na izdatke za izplačila po pogodbah o delu in avtorskih pogodbah, ki jih je razkril Supervizor, je Republiški odbor Sindikata državnih organov (v nadaljevanju: odbor) že 6. 2. 2004 opozoril tedanjega predsednika vlade mag. Antona Ropa ter nato v nadaljnjih letih še aktualne vlade. Omenjeni odbor je zahteval, da se oblikuje natančna analiza stanja, kje se to delo opravlja, kdo ga opravlja, opredeli vzroke za takšen obseg dela in izplačil ter na tej osnovi sprejme poseben akt oziroma predpis, s katerim bi uredili pogoje in bolj racionalen način za opravljanje dela po pogodbah o delu in avtorskih pogodbah. Po vseh teh letih je dovolj opozoril, ugotovitev, analiz in je treba nekaj narediti.

Posebej se je na ta problem opozarjalo v zadnjih letih varčevanja in pogajanj o plačah ter iskanju prihrankov na raznih področjih. Na to so bili opozorjeni tudi sledeči predsedniki vlad: Janez Janša, Borut Pahor, Alenka Bratušek, pa tudi aktualni predsednik vlade dne 1. 10. 2014 s posebnim pismom, v katerem je bilo med dvanajstimi področji izpostavljeno tudi to področje (avtorske pogodbe, podjemne pogodbe) kot vir prihrankov in način, da se ne bi posegalo v maso plač in druge prejemke velike večine javnih uslužbencev. Izpostavljeni so bili tudi vsi prihodki, odhodki, presežki za vse javne zavode, javne agencije in javne sklade po zaključnem računu za leto 2013 (vir: Ajpes, zaključni račun). Ugotovljeno in izpostavljeno je bilo, kakšni so prihodki po denarnem toku v letu 2013 (razvidno, kakšen je tržni delež), kakšna so bila sredstva iz blagajn javnega financiranja in kakšna je razlika/presežek v vseh navedenih subjektih. Prav tako so bili podani konkretni predlogi, tako na pogajanjih za plače v javnem sektorju kot na seji Ekonomsko-socialnega sveta.

Nujno bi bilo narediti natančen pregled po ministrstvih, organih v sestavi ministrstev, vladnih službah in širše v javnem sektorju – javnih zavodih, javnih agencijah, javnih skladih, tudi z imeni in priimki, kdo so tisti, ki odločajo, da se sklepajo avtorske, podjemne in svetovalne pogodbe z zunanjimi izvajalci. V državni upravi je po vrstah delovnih mest 39 funkcionarjev, 39 uradnikov na položaju, 32 višjih sekretarjev, 1.689 sekretarjev, 1.616 podsekretarjev (vir: Kadrovsko poročilo za leto 2013). Ugotoviti bi bilo treba, kdo je podpisoval te pogodbe in kakšne so te pogodbe po vsebini. To je pomembno zato, da se ugotovi, kakšne so kompetence in reference po vsebini in kaj bi se lahko opravilo z lastnimi kadri v javni upravi in tudi širše v zavodih v javnem sektorju, da se ne bi tako široko pristopalo k sklepanju avtorskih pogodb in pogodb o delu. Najbrž v marsikaterem okolju tudi s samim seboj. Stanje je alarmantno in

nesprejemljivo, ker je bilo v letu 2014 odšteti za zunanje izvajalce najmanj 133 mio evrov.

Dobro bi bilo sprejeti ali dopolniti poseben akt glede zmanjšanja sredstev iz blagajn javnega financiranja (iz mase za plače in druge prejemke) vsem tistim in za toliko, kolikor sredstev jim je bilo izplačanih z avtorskimi pogodbami, pogodbami o delu in tudi na podlagi izvajanja tržne dejavnosti.

Ugotovi naj se konkretna odgovornost v posameznem okolju, če so posamezniki sklepali pogodbe sami s seboj ali na račun znanja, ki je že prisotno v določenem okolju in bi ga bilo potrebno samo aktivirati. S prihranki bi tako lahko v drugem polletju 2015 izvedli ukrepe v plačnem sistemu javnih uslužbencev: napredovanje zaposlenih, ugotavljanje in delitev delovne uspešnosti itd.

Zdi se, da so plače iz javnih sredstev za te posameznike in skupine, ki imajo avtorske pogodbe, podjemne pogodbe, s.p.-je, d.o.o.-je zgolj varnostna socialna kategorija, prihodki iz drugih dejavnosti pa dodatna boniteta. Te dejavnosti pa se opravljajo marsikje tudi na račun kvalitete dela v rednem delovnem času ter so »nedotakljiva kategorija«. Velika skupina zaposlenih, ki si to lahko privošči (si privatizira delovni čas), meni, da je nedotakljiva ter lahko dela kar hoče in kolikor hoče, ker tudi tukaj za mnoge ne velja, da bi se ugotavljalo kaj delajo, koliko od tega dela se opravi v rednem delovnem času in koliko so na ta račun »odsotni«. To ni nikjer natančno izmerjeno in tudi ni znano, da bi bil v zvezi s tem uveden kakršenkoli postopek za ugotavljanje odgovornosti.

Prouči naj se in, tam kjer je treba, v sistemskem zakonu uvede konkurenčna klavzula, z določenimi omejitvami, prepovedmi in zapovedmi, kaj in koliko je treba narediti v predpisanem delovnem času, da bi se take anomalije zamejile in tudi odpravile.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Vladi Republike Slovenije, da vprašanja prouči in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10 in 6/14) na njih v roku 30 dni odgovori.

Mitja Bervar
predsednik